

О. О. Попенко

асп.

науковий керівник: д.е.н., проф. Є. І. Масленніков

БАЗОВІ ІНСТРУМЕНТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Сучасний бізнес стикається з безпрецедентною кількістю викликів, що охоплюють економічні, екологічні, соціальні та технологічні аспекти. Глобалізація та стрімка діджиталізація створюють нові можливості для розвитку, але водночас загострюють конкуренцію та підвищують рівень невизначеності. Економічні кризи, спричинені такими чинниками, як пандемія COVID-19, нестабільність фінансових ринків, кібератаки та кліматичні зміни, змушують компанії шукати додаткові способи забезпечення стабільності. У таких умовах внутрішній аудит стає важливим інструментом в системі прийняття зважених управлінських рішень, мінімізації ризиків, оптимізації процесів та ресурсів.

Внутрішній аудит не лише сприяє виявленню слабких місць чи порушень у бізнес-процесах, але й допомагає створювати міцну основу для адаптації до змін і прогнозування можливих загроз. Використання сучасних інструментів внутрішнього аудиту дозволяє компаніям швидше реагувати на виклики, краще управляти ресурсами та підтримувати конкурентоспроможність.

Одним із найважливіших інструментів внутрішнього аудиту є аналіз ризиків. З його допомогою компанії можуть виявляти потенційні загрози, оцінювати їхній вплив і розробляти плани щодо його мінімізації. Зокрема, використання SWOT-аналізу,

що визначає сильні та слабкі сторони бізнесу, або PESTLE-аналізу, який аналізує зовнішні фактори, дозволяє краще зрозуміти середовище роботи компанії. Карта ризиків є ще одним потужним інструментом, який дозволяє візуалізувати та пріоритизувати ризики за ступенем їхньої загрози [2].

Не менш важливим є моніторинг внутрішніх процесів. Використання контрольних списків та стандартних операційних процедур допомагає систематично перевіряти відповідність процесів стандартам та регламентам. Аналітичні звіти, які створюються на основі зібраних даних, дозволяють керівникам оцінювати ефективність і виявляти відповідні «вузькі місця». Цей інструмент особливо корисний у великих та розгалужених організаціях, де контроль над усіма підрозділами вручну є надто складним.

Важливу роль відіграють цифрові інструменти. Сучасні обліково-інформаційне програмне забезпечення та різноманітні платформи аналізу даних, дозволяють аудиторам швидко аналізувати великі обсяги інформації. Такі платформи як GRC-системи забезпечують централізоване управління ризиками, відповідністю та аудитами. Завдяки цим технологіям внутрішній аудит стає більш точним і менш витратним за часом. Наприклад, автоматизовані системи можуть ідентифікувати аномалії у фінансових даних або операціях, що значно знижує ймовірність шахрайства чи помилок.

Класичний інструмент внутрішнього аудиту – контроль відповідності нормативним вимогам. Аудит відповідності включає перевірку на дотримання локальних і міжнародних, галузевих та державних стандартів. Особлива важливість даного інструменту полягає у забезпеченні фінансової стійкості, адже недотримання важливих нормативів гарантовано призведе до значних штрафів або втрати довіри з боку клієнтів та інвесторів [3].

Особливе місце займає оцінка корпоративної культури та етики. Внутрішній аудит може використовувати такі інструменти, як опитування співробітників, аналіз інцидентів і розгляд скарг. Цей підхід дозволяє визначити рівень довіри у колективі, готовність до змін і загальну етичну атмосферу. Адже компанії зі здоровою корпоративною культурою краще адаптуються до криз і швидше відновлюються після них.

Таким чином, внутрішній аудит із правильним використанням базових інструментів є не лише засобом виявлення недоліків, а й потужним важелем для побудови стійкої та адаптивної бізнес-моделі в умовах сучасних глобальних викликів. Адже саме забезпечення стійкості бізнесу є одним із головних завдань сучасного управління. Внутрішній аудит, використовуючи широкий спектр інструментів, виступає як ключовий механізм, що дозволяє компаніям не лише протидіяти ризикам, але й знаходити можливості для розвитку. Аналіз ризиків, моніторинг внутрішніх процесів, цифрові технології, аудит відповідності та оцінка корпоративної культури створюють міцну основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Застосування цих інструментів на практиці дає змогу ідентифікувати проблеми на ранніх стадіях, зменшувати вплив кризових ситуацій і формувати культуру стійкості та прозорості. В умовах кризового сьогодення важливо, щоб внутрішній аудит сприймався не лише як інструмент контролю, але й як стратегічний ресурс. Компанії, які активно використовують можливості аудиту, отримують конкурентні переваги, знижують рівень ризиків і зберігають довіру клієнтів та партнерів навіть у найскладніших умовах. А отже, внутрішній аудит із використанням базових інструментів стає не лише засобом управління, але й основою для довгострокового розвитку та стійкості бізнесу.

Список використаної літератури

1. Немченко В. В. Аудит (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту) / за ред. проф. В. В. Немченко, О. Ю. Редько. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 540 с.
2. Побережець О. В. Теоретико-методологічні та практичні засади дослідження системи управління результатами діяльності промислового підприємства : монографія. Херсон : Видавництво: Грін Д. С., 2016. 500 с.
3. Ризики аудиторської діяльності: методика виявлення й оцінювання : монографія / А. Г. Загородній, Л. М. Пилипенко. Львів : ЗУКЦ, 2010. 232 с.